

Glasba je naše življenje – 20 let revije *Glasba v šoli in vrtcu*

Na 33. Slovenskem knjižnem sejmu v Cankarjevem domu so se v četrtek, 23. 11. 2017, v okviru Debatne kavarne srečali strokovnjaki iz sveta glasbene pedagogike, ki so krojili ali še vedno krojijo revijo *Glasba v šoli in vrtcu*, z namenom zaznamovati 20 let izhajanja revije in spregovoriti o njenem pomenu. Moderator dr. Franc Križnar, ki je aktualni odgovorni urednik od leta 2012, je gostil prve tri odgovorne urednike z naslednjimi mandati: mag. Milka Ajtnik (1995–2002), dr. Dragica Žvar (2002–2008), dr. Dimitrij Beuermann (2008–2010); žal se debate ni mogla udeležiti dr. Inge Breznik (2010–2012), ki je v napovedi Debatne kavarne zapisala: »Glasba je v nas in okoli nas. Poslušamo jo, igramo, pojemo v mislih ali na glas. Povezuje nas s samim seboj in z okoljem od malih nog naprej. Vse zgodbe odraščanja z glasbo v vrtcu, osnovni in srednji šoli skrbno zapisujemo v reviji *Glasba v šoli in vrtcu* že 20 let. Revija nas popelje prek strokovnih, znanstvenih in poljudnih člankov ter notne priloge v svet glasbe v sklopu inštitucionalne vzgoje in tudi širše.«

Ustanovitelj in izdajatelj Zavod RS za šolstvo (ZRSS) poleg omenjene izdaja še devet strokovnih revij; eno bolj splošno – *Vzgoja in izobraževanje* – ter devet specifičnih, od tega šest predmetnih. Med slednjimi je tudi revija *Glasba v šoli in vrtcu*, ki je začela izhajati leta 1995 (takrat še pod imenom *Glasba*

v šoli) kot edina glasbena pedagoško-raziskovalna revija. Kot ključno izhodišče pogovora je dr. Križnar poudaril izjemen prispevek na področju glasbene pedagogike in didaktike, namenjen glasbenim strokovnjakom – učiteljem glasbene umetnosti v osnovnih, srednjih in glasbenih šolah, od leta 2007, ko je revija spremenila naziv in v svojo vsebino vključila tudi prispevke iz vrtcev oziroma za njih, pa tudi vzgojiteljem.

Prva (ali pionirska, kot jo imenuje dr. Križnar) urednica **mag. Milka Ajtnik** je spregovorila o svojih učiteljskih začetkih, kjer je nabirala praktične izkušnje, ki so jo kasneje spremljale in usmerjale na poklicni poti svetovalke za glasbo na Zavodu RS za šolstvo. S kolegi so čutili dolžnost, da nekaj naredijo; ob ustanovitvi revije so se zavedali, da naj bi bila revija njihova osebna izkaznica, ki mora biti strokovno primerna, zato je Milka Ajtnik v prvi uredniški odbor povabila Ivana Vrbančiča (Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta), poleg njega pa še Dragico Žvar in Dimitrija Beuermann (oba svetovalca na ZRSS), dr. Bredo Oblak (Akademija za glasbo), Jakoba Ježa (skladatelj, prof. na Pedagoški fakulteti, Univerza v Ljubljani), dr. Albinco Pesek (Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta) in dr. Mirka Slosarja (Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta). Ivan Vrbančič je v prvi številki argumentiral potrebo »po reviji, ki bi čim kompleksneje zajela področje šolskega pouka

Od leve: dr. Dragica Žvar, mag. Milka Ajtnik, dr. Franc Križnar in dr. Dimitrij Beuermann.

in vzgajanja» (Vrbančič 1995). Kot pomemben razlog za nastanek nove revije navaja zanemarjanje glasbene vzgoje pri nas, kar pojasni s pregledom stanja družinske, predšolske, osnovnošolske in srednješolske glasbene vzgoje, pri čemer meni, da je podcenjujoča delitev na glavne in stranske predmete, ki pa je glasbeni pedagogi niso znali strokovno utemeljiti, zato so tudi sami pripomogli k taki delitvi. S tem je nakazal izhodišča za resen pristop pri izdajanju strokovne revije.

Posebno pomembnost daje reviji notna priloga, naslednica *Grlice* (1953–1983), ki je po vojni pomembno prispevala k zborovskemu gradivu za otroške in mladinske zборе. Tu je treba omeniti vlogo Jakoba Ježa, ki je tudi opredelil razloge, zakaj je *Grlica* nehala izhajati.

Citiramo sporočilo Tomaža Habeta, ki ga je kasneje v debati prebral dr. Križnar, saj je bilo napisano prav za to priložnost: »Posebnost revije *Glasba v šoli in vrtcu* je notna priloga; ta polni vrzel, ki je nastala po prenehanju izhajanja glasbene revije *Grlica*, revije za otroško in mladinsko zborovstvo. Če je prva leta v prilogi *Glasba v šoli in vrtcu* povezovala glasbene šole, je po preimenovanju v revijo *Glasba v šoli in vrtcu* razvila svoj diapazon ...« Nekatere priloge so posegale tudi na strokovna praktična področja: kot npr. Helene Fojkar Zupančič *Oblikovanje glasu* ali Bernarde Rakar *Didaktične igre za uvajanje in spoznavanje Orffovih instrumentov za male in velike otroke*; sicer pa so v notni prilogi sodelovali skladatelji različnih generacij, šol, slogovnih in tudi siceršnjih usmeritev. Nabor pesmi je od najenostavnejših, primernih za vrtce, enoglasnih s klavirsko spremljavo, do zahtevnejših eno- ali dvoglasnih s klavirsko

spremljavo in triglasnih ali več a cappella, nekatere imajo dodan tudi kakšen instrument.

Prva sestava uredniškega odbora so bili torej svetovalci na ZRSŠ za različna glasbena področja in predstavniki fakultet, ki so revijo izdajali z namenom obveščati, osveščati in izobraževati učitelje. Člani uredniškega odbora so sami pisali strokovne prispevke, obenem pa k pisanju nagovarjali druge avtorje.

Ker je bil na Debatni omenjen Rudi Uran, ki je do leta 2004 oblikoval naslovnico za vsako številko posebej, dodajamo, da je v letih od 2006 do 2010 oblikovanje prispevala Ksenija Konvalinka, za vse preostale letnike pa je oblikovanje v celoti delo Anžeta Škerjanca.

Zvesti spremljevalec revije je od vsega začetka tudi Tadej Lenarčič (AccordiA), ki notno gradivo skrbno pripravi za tisk.

Dr. Dragica Žvar, eminentna oseba na področju zborovskega petja, je s prevzemom funkcije odgovorne urednice in novo sestavo uredniškega odbora leta 2002 reviji dala svoj pečat. Dr. Mitja Reichenberg – specialist za glasbo v filmu; pianist, izvrsten sodelavec tako v tekstualnem kot v notnem delu, se je uredniškemu odboru pridružil v letu 2006 in bil član do leta 2015. Vestno je zapisal ideje, zbiral, spodbujal in vabil skladatelje za objavo skladbic, usmerjenih za šolsko populacijo, in jih tudi vodil, saj marsikateri skladatelj ni imel prave predstave o tem, kaj otrok v določenem razvojnem obdobju zmore. Vse skladbe so bile skrbno pregledane, recenzirane in na revijah ter tekmovanjih pevskih zborov v Zagorju in Celju so zbori nekatere že izvajali. Zborovsko petje je bilo torej tesno povezano s

festivali in tekmovanji. Nihče drug v Sloveniji ni skrbel za to, da bi izdajali res kvalitetna notna gradiva za otroke in mlade. Revija je bila torej vseskozi tekstualna in notna. Objavljena dela v notnih prilogah se izvajajo v vrtcih, šolah in glasbenih šolah; primeri vokalne tehnike, kako razvijati glas, zbirke Orffovega inštrumentarija ipd. so se uporabljale in se še danes uporabljajo v šolskem delu.

V strokovnih prispevkih so bili avtorji zelo tesno naravnani za delo v praksi, k čemur so pripomogle članice uredniškega odbora iz pedagoških fakultet: dr. Barbara Sicherl Kafol, dr. Branka Pance Rotar, dr. Bogdana Borota, ki so študente usmerjale v bolj konkretno, ne le teoretsko, temveč uporabno pisanje, kar je zaživel tudi med učitelji.

Kot tretji odgovorni urednik je delo prevzel **dr. Dimitrij Beuermann**; v prvem uredniškem odboru je bil član, sicer pa je še danes svetovalec za glasbeno šolstvo. Posvetil se je didaktiki glasbe v osnovni šli in vrtcu ter poudaril pomen glasbenega šolstva. Predvsem notna priloga se je povezala z glasbenimi šolami, saj se tam bolj igra in je večja oddaljenost od tekstovnih zapisov. Raziskoval je, kako glasba oblikuje prostor, kako se čista inštrumentalna glasba brez besedila izkaže za koristno, kako je vpeta v življenje ... Poudaril je pomemben podatek, da je Slovenija z deležem glasbene pismene mladine na samem vrhu v Evropi; v zadnjih letih se število učencev v glasbenih šolah še povečuje. Vloga revije je ob razmisleku Dimitrija Beuermanna povezovalna; revija je torej pomembna, ker predstavlja tisti prostor med glasbeno prakso, ki je osveščena, razgledana, in tisto, ki se dogaja v družbi. Dve leti urejanja revije sta minili bliskovito, saj se je od blizu spoznal z neusmiljenimi roki in postopki založbe in drugimi zunanji sodelavci. Dr. Dimitrij Beuermann še vedno sodeluje pri reviji kot avtor člankov in skladatelj. Je avtor muzikalov; gledališke glasbe se je lotil v sodelovanju z Iztokom Valičem in skupaj sta na oder postavila šest glasbenih del, med njimi *Pepelka* (Beuermann, 2008), ki je bila objavljena v notni prilogi in je doživela 4 izvedbe oz. različne produkcije v osnovnih šolah.

Dr. Inge Breznik se je reviji posvetila v mandatnem obdobju od leta 2010 do 2012, pri čemer je treba v letu 2012 omeniti dva gostujoča urednika (dr. Franc Križnar in dr. Veronika Šarec, oba člana uredniškega odbora). Kot svetovalka za glasbo na Zavodu RS za šolstvo je vizijo za razvoj revije v svojem mandatu naslonila na obstoječi koncept z nekaj nadgradnjami; posamezne številke so bile v tistem obdobju tematske, in sicer posvečene zborovski dejavnosti v vzgoji in izobraževanju, sodobnim pristopom učenja in poučevanja pri glasbeni vzgoji ter zvoku kot bivalnemu prostoru.

Mag. Milka Ajtnik je izpostavila mnoge avtorje, ki so prav zaradi razpoznavnosti revije tudi sami postali prepoznavni in cenjeni; revija jih je torej popeljala v svet, saj so iz tujine prejeli vabila za izvedbo eminentnih seminarjev, kongresov in

predavanj. Univerza v New Yorku je založbo zaprosila za redno dostavo revije, ker je bila vpisana v bazo RILM in v svetovno glasbeno enciklopedijo, kar kaže na njen pomen v svetovnem merilu.

Dr. Franc Križnar se je ob vprašanju iz publike glede »valilnic kadrov« (akademije, univerze) in povezav z njimi pomudil ob drugačnih standardih in spremembah skozi čas; žal je odziv eminentnih profesorjev in mladih doktorandov relativno skromen. Težava je tudi strokovna nepismenost, s katero se soočamo danes, tako učitelji neradi in težko pišejo; motivacije je še manj, odkar ni več avtorskih honorarjev za članke.

Zato povabilo vsem vzgojiteljem, učiteljem osnovnih, srednjih in glasbenih šol ter študentom glasbe (predvsem na PEF in AG) k pisanju prispevkov; posebej smo veseli prispevkov iz prakse, saj je revija namenjena predvsem vam. Da bi prepoznali njen pomen za vašo strokovno rast in jo vzeli za svojo. Kot jo je vzel za svojo dr. Križnar, za katerega je prva odgovorna urednica izjavila, da »piše noč in dan«. In priznati je treba, da zaradi svoje širine piše z lahkoto, da se loti vseh mogočih tem, tudi takšnih, ki se jim drugi morda izogibajo, in da je iskren, iskrič in neposreden v svojem pisanju. V uredništvu vemo, da imate naši bralci mnogo dragocenih izkušenj – objavljene dobijo še drugačno težo.

Viri

1. Beuermann, D., Valič, I. (2008), *Pepelka*. V: *Glasba v šoli in vrtcu*. Notna priloga, letnik XIII, št. 4.
2. Vrbančič, I. (1995), *Reviji Glasba v šoli na pot*. Razmišljanja o aktualnih problemih glasbene vzgoje na Slovenskem. V: *Glasba v šoli*, letnik I, št. 1, str. 19–23.